

Жовкла О. А., к. е. н. Водолазська О. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Одним з найактуальніших питань сучасного етапу розвитку економіки України слід визнати вирішення проблем активізації розвитку підприємництва. Підприємницька ініціатива є не тільки необхідною умовою економічного процвітання держави, але й вирішує низку соціальних проблем, а саме: зменшення безробіття, підвищення рівня життя більшості населення та зменшення рівня бідності у країні.

Сьогодні малі та середні підприємства повстають фундаментальними елементами сучасного підприємництва. Саме ці складові, на думку науковців-економістів, здатні прискорити структурну перебудову економіки та підвищити організаційну ефективність використання наявного ресурсного потенціалу держави [3]. Домінування сегменту малого бізнесу притаманне саме країнам з розвинутою ринковою системою, де малі підприємства є гарантами інноваційної гнучкості та фінансової стійкості таких систем, задовольняють споживчі потреби населення, виконуючи важливу соціальну функцію, забезпечують населення робочими місцями та є джерелом їх доходів.

Переваги малої форми організації бізнесу здатні активно впливати на соціально-економічні перетворення в державі:

- створювати нові робочі місця як альтернативу найманій праці, особливо в умовах кризової економіки;
- оздоровлювати конкурентне середовище, бо в певних видах діяльності дрібні підприємці можуть змагатися з крупними компаніями;
- диверсифікувати структуру економіки і формувати у суспільстві середній клас.

Мале підприємництво в Україні у 2016 році, згідно даних офіційної статистики, мало частку 95,0 % у загальній кількості підприємств, але забезпечувало лише 18,9 % загального обсягу реалізації товарів і послуг [2].

Всі показники, представлені у табл. 1, вказують на те, що за 2012–2016 роки мале підприємництво не отримало істотного розвитку. Відбулося певне зменшення кількості підприємств у 2016 році, проте обсяг виробленої та реалізованої продукції значно збільшився, що дає підстави стверджувати про повільне зростання

малого бізнесу. Отже можна стверджувати, що від розвитку підприємництва в цілому, і зокрема малого бізнесу, безпосередньо залежить рівень економічного потенціалу країни.

Таблиця 1. Динаміка розвитку малого підприємництва в Україні

Показники	2014	2015	2016
Кількість підприємств за всіма видами економічної діяльності	324598	327814	291154
Обсяг виробленої продукції, млн грн	460222,0	516983,3	690054,9
Обсяг реалізованої продукції, млн грн	705000,5	937112,8	1177385,2

Джерело: складено на основі даних Державної служби статистики України [2].

Але малий бізнес стикається у своїй діяльності з безліччю перешкод, основними серед яких є:

- значний обсяг встановлених державою правил і процедур, що створює надмірне державне регулювання підприємницької діяльності;

- запутаність реєстраційних процедур та ліцензування, що вимагає від підприємців додаткових витрат часу та грошей, а як наслідок, може призводити до корупції з боку дозвільних державних органів;

- незадовільна система оподаткування, що проявляється у частих змінах податкового законодавства та податкової звітності, високих ставках податків та їх надмірній кількості;

- обмеженість у залученні фінансових ресурсів, зокрема кредитів банків, тож основним джерелом інвестиційних коштів для малого бізнесу і досі залишаються власні фінансові ресурси;

- недобросовісна конкуренція. На виникнення цієї проблеми вказує більш як 80 % підприємств малого бізнесу [1].

Отже, на основі викладеного можна окреслити основні напрями щодо активізації розвитку малого бізнесу в Україні, а саме:

- створення сприятливих умов для функціонування малих бізнес-структур через подальше удосконалення законодавчо-нормативної бази;

- удосконалення механізму пільгового кредитування суб'єктів малого підприємництва через створення системи державних гарантій, або організації державних кредитних установ;

- подальше удосконалення податкової політики шляхом окреслення пільгових умов для малого бізнесу на період його становлення, а також стосовно

диференціації спрощеної системи оподаткування для різних видів економічної діяльності;

- надання особливої уваги розвитку наукомістких робочих місць та бізнесу, що орієнтований на експорт високоякісної продукції.

Отже, розвиток малого бізнесу в Україні багато в чому в перспективі залежить не від самих підприємців, а від законотворчої діяльності та урядової політики. Першочерговим напрямом повинно стати використання ринкових, а не силових методів контролю за діяльністю малих підприємств, що потребує також впровадження більш прозорого податкового законодавства та викорінювання корупційних методів впливу на бізнес. У кінцевому підсумку, ефективні та якісна модель розвитку малого підприємництва сприятиме економічному процвітанню країни та поліпшенню рівня життя її громадян.

Список використаних джерел:

1. Бех Н. Особливості розвитку та функціонування малого і середнього бізнесу в Україні / Н. Бех // Галицький економічний вісник. – 2013. – №1(26). – С. 16–18.
2. Офіційний сайт Державної служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Причепя І. В. Проблеми конкурентоспроможного розвитку підприємництва в Україні за сучасних умов / І. В. Причепя, Т. К. Мещерякова // Розвиток підприємництва в Україні : теорія, методологія та практика : колект. моногр. / під ред. д. е. н. проф. О. О. Непочатенко. – Умань : Видавець Сочінський М. М., 2017. – 244 с.

Жук Т. І., к.е.н. Гвініашвілі Т. З.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

РОЗВИТОК СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ

Актуальність теми обумовлена тим, що в Україні малий бізнес історично є менш розвиненим порівняно з економіками більшості європейських країн, крім того, найбільша частка наявних вітчизняних малих підприємств задіяна в нефінансовій посередницькій сфері підприємництва [1]. У той же час високорозвинений малий сектор в економіці робить відчутний вплив на економічне зростання – досвід світового розвитку показує, що в країнах, де істотна частка створюваного національного багатства належить малим підприємствам, мають місце